

CONTRIBUȚIA MINERILOR DIN VALEA JIULUI LA REFACEREA ECONOMIEI NAȚIONALE (1945—1947)

Condițiile social-economice și politice create în urma victoriei insurecției armate de la 23 August 1944 și după instaurarea guvernului democratic la 6 Martie 1945 au pus în fața clasei muncitoare și a întregului popor muncitor sarcini noi, complexe și variate, legate de producția industrială, de refacerea și dezvoltarea economiei naționale, de sprijinirea și întărirea guvernului democratic, de sprijinirea războiului antihitlerist, de pregătirea și îndeplinirea revoluției socialiste în țara noastră.

Datorită situației grele în care se găsea economia țării în 1945, după aproape patru ani de dominație hitleristă și război, „în aceste condiții — așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — sarcina economică principală era refacerea economiei naționale distrusă de război, ridicarea producției”¹.

Planul concret de refacere și dezvoltare a economiei naționale a fost elaborat de P.C.R. la Conferința Națională a partidului din octombrie 1945. Analizând profund științific situația economică sub toate aspectele ei și aplicînd în mod creator învățătura marxist-leninistă la condițiile țării noastre, Conferința Națională a P.C.R. din octombrie 1945 ajunge la singura concluzie justă că „O industrie grea puternică, bazată pe folosirea rațională a bogățiilor naturale ale țării și dezvoltarea pe linia nevoilor interne și a posibilităților izvorite din legăturile comerciale trainice cu vecinii, constituie pivotul în jurul căruia întreaga economie a țării se va dezvolta în condițiile noi”².

Conferința Națională a partidului, plecînd de la faptul că industria grea stă la temelia întregii economii, a arătat maselor populare că numai acordînd un loc de frunte industriei grele în planul de refacere a țării se poate merge înainte pe calea progresului și civilizației. Acestei industrii — se spunea în documentele Conferinței — trebuie să i se dea un loc de frunte în planul de refacere a țării, deoarece „aproape totalitatea problemelor economice care se ridică în fața noastră pentru viitor se leagă de dezvoltarea industriei grele”³.

¹ Nicolae Ceaușescu, *Partidul Comunist Român — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România*, București, 1966, p. 58.

² Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvîntări*, ed. IV, București, 1956, p. 63.

³ *Ibidem*, p. 67.

Burghezia, pierzînd importante poziții politice după 6 Martie 1945, intenționa ca prin sabotarea producției să slăbească guvernul democratic, să zădărnicească efortul maselor populare în opera de refacere a economiei naționale. Aceasta însemna că refacerea și dezvoltarea industriei și în general a economiei naționale au devenit în noile condiții o problemă a muncitorilor înșiși, a forțelor democratice conduse de partid, a maselor largi populare, constituind în același timp o problemă de stat.

În primele rînduri în opera de refacere a economiei naționale a stat clasa muncitoare, al cărei eroism, abnegație, putere de sacrificiu și tărie în învingerea greutăților de tot felul au constituit cel mai înălțător exemplu de patriotism în mobilizarea tuturor oamenilor muncii în marea bătălie de refacere a economiei naționale.

Dintre detașamentele de bază ale clasei muncitoare, minerii au avut o contribuție de seamă în lupta pentru mărirea producției, în intensificarea aprovizionării industriei și a căilor ferate cu cărbune — pîinea industriei moderne.

*

Industria carboniferă — una din ramurile principale ale economiei naționale — era, după 23 August 1944, în bună parte dezorganizată și sabotată de forțele reacționare. Deținînd aproape 90% din producția de cărbune a țării, societățile carbonifere ca „Petroșani“ (Valea Jiului), „U.D.R.“ (Banat), „Creditul Carbonifer“ (Comănești) etc. — subordonate capitalului străin, mai ales celui englez — forțele reacționare din interior, sprijinite de imperialismul străin, au folosit cele mai variate metode de sabotare a producției, mergînd pînă la sistarea extracției de cărbune în unele sectoare miniere. Așa, de exemplu, Direcția generală a societății „Petroșani“ (cu sediul la București) anula toate măsurile luate în Valea Jiului de organele locale; sabota aprovizionarea minelor cu unelte și materiale necesare; pentru a dezorganiza producția, punea anumite elemente sabotoare în conducerea minelor⁴; oprea majoritatea investițiilor și chiar finanțarea curentă a exploatărilor, deplasînd capitalurile spre operații speculative, iar un mare număr de muncitori calificați erau folosiți în munci administrative sau trimiși să execute lucrări auxiliare, nelegate direct de extracția cărbunelui⁵. Pe lîngă cele de mai sus, trebuie avut în vedere gradul mare de uzură a utilajelor din acest sector, scăderea numărului de specialiști, precum și secătuirea zăcămintelor de cărbuni, efectuată fără milă de către burghezie în scopul susținerii războiului purtat de clica militarofascistă antonesciană.

Avînd în vedere și greutățile obiective în aprovizionarea minerilor cu produse agro-alimentare (agricultura a fost secătuită de jaful hitleriștilor, de distrugerile provocate de trecerea frontului la care se adaugă și seceta din 1945—1946) acțiunile de sabotaj ale forțelor reacționare loveau fără milă în situația materială a muncitorilor mineri. Ele urmăreau să creeze condiții insuportabile minerilor și familiilor lor prin neaprovizionarea centrelor carbonifere cu alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte și alte produse de larg consum, atît de necesare muncitorilor și bunului mers al producției. În Valea Jiului, la începutul anului 1945 situația aprovizionării minerilor cu articole de strictă necesitate era disperată⁶. Minerii nu au primit, de exemplu, untură și slănină de mai bine de 4 luni⁷, alimente de strictă necesitate pentru refacerea fizică a capacității lor de muncă.

⁴ Arhiva C.C. al P.C.R., fond 1, dosar nr. 380, fila 134.

⁵ *Scînteia* din 18 decembrie 1944.

⁶ Arhiva C.C. al P.C.R., fond 1, dosar nr. 4, fila 12.

⁷ Idem, dosar nr. 149, fila 113.

Analizele făcute asupra producției de către organizațiile de partid și sindicale din bazinul Văii Jiului la începutul anului 1945 au scos la iveală metodele practicate de conducerea societății „Petroșani“, care nu lua nici o măsură pentru aprovizionarea minelor cu material lemnos; motiva cu cea mai mare ușurință absențele de la lucru, mai ales ale corpului tehnic, iar pentru a închide unele sectoare se invoca pericol de foc, existența unor gaze de mină⁸. O metodă generală aplicată în bazinul carbonifer Petroșani de către Direcție era aceea de a reduce numărul muncitorilor în subterană și de a întreține neînțelegeri și fricțiuni între muncitorii mineri și corpul tehnic ingineresc. În primele luni ale anului 1945, la Anina, de exemplu, a crescut rapid numărul muncitorilor de la suprafață, de la 90 — cât era necesar — la 500, în timp ce numărul muncitorilor în subterană s-a redus la jumătate⁹.

În noile condiții, reacțiunea putea să aducă încă multe prejudicii, să pună o serie de piedici, să saboteze producția, dar nu putea să învingă voința hotărîită a minerilor de a-și aduse întreaga lor contribuție în lupta de refacere a economiei naționale și de democratizare a țării.

În Valea Jiului, centru muncitoresc cu vechi tradiții revoluționare, minerii, sub conducerea comunistilor, organizați în puternice sindicate, avînd la bază F.U.M., au protestat, întruniți în mari adunări populare, împotriva guvernelor cu majoritate reacționară, au alungat elementele trădătoare ce dețineau posturi de conducere, au votat moțiuni pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai. Astfel, muncitorimea din Valea Jiului, întrunită în adunări populare în ziua de 10 decembrie 1944, cei din Petroșani, Aninoasa, Petrila și Lonea la Petroșani, iar cei din Lupeni și Vulcan la Lupeni, au votat următoarea moțiune: „Muncitorimea cere insistent ca societatea „Petroșani“ să restituie imediat sumele reținute de la muncitorii sub titlu de chirie, combustibil, lumină și baie pe intervalul de la 1 ianuarie 1943 și pînă la 30 septembrie 1944. Întrucît muncitorimea din Valea Jiului suferă din cauza lipsei de alimente cere să se ia grabnice măsuri pentru aprovizionarea acestei regiuni cu alimente... a se lua măsuri de frînare a speculei, asigurarea pensionarilor cu locuințe, încălzit și luminat în mod gratuit... Pentru realizarea celor de mai sus muncitorimea este hotărîită să ajute on. guvernul prin toate mijloacele ce-i stau la dispoziție majorînd producția de cărbuni de care țara noastră are atîtea nevoie“¹⁰.

Voința de luptă a muncitorilor mineri și hotărîrea lor fermă de a asigura producția de cărbune erau atît de puternice, încît paralizau în cea mai mare parte acțiunile de sabotaj ale conducerii Societății „Petroșani“. Astfel, într-un raport confidențial al Direcției Minelor „Petroșani“, din 16 decembrie 1944, către Direcția generală București, se arată că: „comisiile de control și perfecționare a producției au început imediat să funcționeze și nu există nici o posibilitate de opunere față de ele, deoarece exact ca în cazul epurărilor, muncitorii sînt hotărîți să impună funcționarea lor cu forță“¹¹.

Intervenția fermă a P.C.R. pentru a zdrobi sabotajul patronilor, luînd totodată măsuri de îmbunătățire a situației materiale a minerilor, a avut drept urmare menținerea la un nivel ridicat a producției de cărbune și chiar depășirea ei lună de lună la unele exploatari din Valea Jiului. Conducerea P.C.R. a făcut apel în permanență la întreaga muncitorime din Valea Jiului de a-și dubla eforturile pentru mărirea producției de cărbune. În toamna anului 1944, secretarul general al P.C.R., Gh. Gheorghiu-Dej, s-a deplasat în Valea Jiului. În primăvara anului 1945, din însărcinarea C.C. al P.C.R., tovarășul Chivu Stoica a luat contact cu minerii, cu organizațiile partidului și cele sindicale din bazinul Văii Jiului, expunîndu-le situația economică grea și singura cale de a ieși din acest impas, prin mărirea producției de cărbune. Cu acest prilej tovarășul Chivu Stoica s-a încredințat încă o dată de hotărî-

⁸ Ibidem.

⁹ Idem, dosar nr. 121, fila 260.

¹⁰ Arhivele statului Petroșani, Societatea „Petroșani“, Direcția Minelor — confidențiale, dosar nr. 3/1944, p. 26.

¹¹ Idem, dosar nr. 2/1944, fila 12—13.

rea nestrămutată a minerilor și a putut raporta C.C. cuvintele lor calde și pline de răspundere: „Vom face zid în jurul guvernului și vom asigura creșterea producției pentru a da tot sprijinul la refacerea țării”¹².

Rezoluția adoptată la Conferința Regionalei Valea Jiului a P.C.R. din august 1945 a stabilit măsurile concrete necesare îmbunătățirii și creșterii producției de cărbune. Complexul de măsuri avea în vedere continuarea și intensificarea întrecerilor patriotice, creșterea numărului echipelor de șoc, organizarea de consfătuiri pe echipe și ale conducătorilor de echipe în vederea schimbului de experiență, atragerea și folosirea cadrelor tehnice ingineresti, mărirea numărului voluntarilor care să coboare în mină, întărirea disciplinei în procesul de producție, a vigilenței etc.¹³. „În domeniul economic — se arată în rezoluția Conferinței regionale Valea Jiului — organizația de partid a reușit să mobilizeze masele în lupta pentru ridicarea producției. Cu toate condițiile grele economice, muncitorimea a dat dovadă de eroism în îndeplinirea acestei sarcini puse de partid. În întâmpinarea Conferinței regionale a P.C.R. și a zilei de 23 August, în ziua de 11 august 1945 minierii din Valea Jiului au ridicat producția totală la 5.500 de tone, adică cu 1.000 de tone peste media zilnică din ultimele luni¹⁴. Ținând seama de importanța acestui sector, muncitorilor mineri le reveneau sarcini deosebite în lupta pentru refacerea economică a țării. Aceste sarcini au fost pe larg dezbătute și apoi oglindite în documentele Conferinței regionale Valea Jiului. „Avînd în vedere legătura strînsă între producția de cărbune, de fier și transporturi și faptul că acest întreg complex, prin rezolvarea lui, determină refacerea grabnică a țării — se arată în rezoluția Conferinței —, sarcina cea mai importantă a organizației de partid din regionala Valea Jiului este să concentreze toate forțele asupra rezolvării coordonate a tuturor acestor probleme”¹⁵.

În condițiile în care aprovizionarea minerilor cu produse de larg consum constituia una din problemele grele ale perioadei respective, prin grija guvernului democratic și a conducerii de partid au fost puse la dispoziția muncitorimii din Valea Jiului în vara anului 1945 două vagoane zahăr, un vagon săpun, 120.000 m pînză, 7.000 perechi bocanci, 60 vagoane grîu, 4 vagoane ulei, 2 vagoane marmeladă și alte produse agro-alimentare¹⁶. Din inițiativa organizațiilor de partid și sindicale au fost deschise la toate minele din Valea Jiului, tot în această perioadă, cantine la care muncitorii care lucrau în subterană primeau gratuit la intrarea în mină o masă caldă al cărei cost era suportat de Direcția Minelor „Petroșani”¹⁷. Din inițiativa P.C.R. și a guvernului democratic s-a întreprins o largă acțiune pe plan național pentru aprovizionarea cu alimente și îmbrăcăminte a muncitorilor mineri din întreaga țară, precum și a regiunilor din Moldova lovite de secetă. În această acțiune un aport deosebit l-a adus Comitetul Regional al P.C.R. Banat, care a organizat o largă campanie de ajutorare și aprovizionare a minerilor din Valea Jiului cu alimente și îmbrăcăminte în întreaga perioadă a anilor 1945 și 1946. Astfel, numai pentru luna mai 1945 au fost repartizate minerilor: 3.000 perechi bocanci, 15.000 kg zahăr, 10.000 kg pește, 10.000 kg făină de grîu, 500 porci grași, 50.000 m stofă¹⁸. Același ajutor l-au primit din partea regiunilor Oradea, Satu Mare, Cluj și altele, rezolvîndu-se în parte problemele grele de aprovizionare cu alimente și îmbrăcăminte a minerilor din Valea Jiului.

Avînd sprijinul întregului popor muncitor, minierii din Valea Jiului au trecut cu hotărîre la lupta pentru mărirea producției de cărbune, asigurînd pe această cale atît nevoile industriei, cît și buna funcționare a căilor ferate. Cel mai ridicat procent de producție globală de cărbune pe plan național în proporție de aproxi-

¹² *Zori Noi*, organul Regionalei Alba-Hunedoara a P.C.R., din 26 mai 1945.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ Rezoluția Conferinței regionale Valea Jiului, Arhiva Comitetului regional al P.C.R. Hunedoara, fondul nr. 1, dosar nr. 1, fila 56—57.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ *Zori noi* din 22 iunie 1945.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ *Idem*, din 7 iunie 1945.

mativ 75%¹⁹ l-au realizat minerii din Valea Jiului. Efortul depus de minerii din acest bazin carbonifer iese și mai pregnant în evidență dacă urmărim rezultatele muncii lor pe unități miniere și sectoare.

În cinstea zilei de 1 Mai 1945 muncitorii de la mina Petrila sectorul III au realizat o creștere a producției cu 48% față de luna noiembrie 1944²⁰, iar cei de la Aminoasa au ridicat producția medie pe zi de la 1.000 tone în luna octombrie 1944, la 1.567 tone zilnic în luna aprilie 1945²¹.

Echipele complexe de mineri de la Lonea și Lupeni au realizat o producție ridicată în primele luni ale anului 1945, obținând în medie, pe om, 5.355 tone cărbune pe zi, iar în sectoarele de mină din Petroșani, în aceeași perioadă, 4,5 tone²².

Rezultatele de mai sus sînt cu atît mai grăitoare cu cît ele au fost obținute în condițiile executării unor operațiuni auxiliare de către muncitorii mineri, lucrări care au cerut mult timp și forță umană pentru a asigura exploatarea cărbunelui. În multe sectoare de mină au fost executate lucrări legate de îndreptarea tavanului și a pereților, așezarea de noi stâlpi și a cadrului susținător, aducerea de la mari distanțe, cu forță umană, a lemnului și a altor materiale la locul de muncă.

Organizațiile de partid din Petroșani și Lonea informează conducerea partidului că muncitorii mineri din aceste sectoare au reușit nu numai să mențină producția la 3.600 tone — producție de vîrf în ultimele luni ale anului 1944 —, dar să o și depășească în primele luni ale anului 1945, realizînd o producție de 4.692 tone pe zi²³.

Așa cum rezultă din tabelul de mai jos, producția de cărbune din Valea Jiului pe anul 1945 s-a menținut lună de lună la un nivel ridicat, ținînd seama de condițiile grele care trebuiau învinse de către muncitorii mineri.

Producția de cărbune din Valea Jiului pe anul 1945²⁴

Nr. crt.	Lunile	Producția brută în tone	Zile lucr.	Producția tone/zi
1	ianuarie	175.288	30	5.843
2	februarie	176.260	28	6.198
3	martie	188.207	30	6.270
4	aprilie	172.356	30	5.744
5	mai	115.838	27	4.290
6	iunie	122.183	26	4.699
7	iulie	128.489	28	4.588
8	august	133.029	29	4.587
9	septembrie	120.540	28	4.305
10	octombrie	120.126	29	4.161
11	noiembrie	130.697	28	4.670
12	decembrie	162.410	27 1/2	5.906

Pentru a asigura un astfel de nivel al producției în condiții extrem de grele, organizațiile de partid, care au stat în fruntea minerilor, și-au îndreptat atenția spre formarea și lărgirea brigăzilor specializate și complexe, formate din muncitori perforatori, susținători, încărcători, muncitori cu specialități diferite, capabili să execute toate lucrările complexe din abataje.

¹⁹ AIIP, 4/1962, p. 105.

²⁰ *Viața Sindicală* nr. 20 din mai 1945.

²¹ *Zori Noi*, II, nr. 46 din 6 mai 1945.

²² *Idem*, nr. 33 din 31 martie 1945.

²³ Arhiva C.C. al P.C.R., fond. 1, dosar nr. 90, fila 2.

²⁴ *Zori Noi*, III, din 19 ianuarie 1946.

În lupta pentru refacerea economiei naționale, din inițiativa organizațiilor de partid a luat ființă în bazinul Văii Jiului echipe de șoc voluntare, cu scopul mobilizării maselor de muncitori la mărirea producției. Astfel, la mina Aninoasa, sectorul IV, în luna martie 1945 se formează trei echipe de șoc, la mina sectorul Priboi 18 echipe, iar la sectorul III au activat în primele luni ale aceluiași an șase echipe de șoc²⁵. În aceeași perioadă au funcționat la minele din Petrila trei echipe, la Lupeni patru, iar la Petroșani brigăzile care au acționat ca echipe de șoc s-au ridicat la numărul impresionant de 36²⁶.

Cu cită încordare și spirit de sacrificiu au muncit echipele de șoc în frunte cu comuniștii²⁷ ne-o demonstrează felul în care au fost angajate pentru realizarea unei producții sporite în sprijinirea efortului general de refacere a economiei naționale. În luna ianuarie 1945 una din echipele de șoc de la minele din Petroșani era a 8-a clasată, în februarie aceeași echipă reușește să ocupe locul al 4-lea, iar în luna martie, printr-un efort susținut, cu un elan irezistibil, a trecut în fruntea echipelor, ajungând să dea, în loc de 14,51 tone cărbune pe zi, 33,5 tone. Guvernul democratic a acordat medalii și decorații tuturor membrilor acestei echipe de șoc, ca semn al înaltei prețuiri a muncii lor²⁸. Evident că ridicarea producției nu putea fi asigurată numai prin efortul de multe ori supraomenesc al echipelor de șoc, de aceea organizațiile de partid au pus accentul pe mobilizarea tuturor muncitorilor mineri, ridicarea nivelului lor de conștiință pentru a înțelege sarcinile mărețe ce rezultau din procesul refacerii economiei naționale, găsirea unor metode și procedee noi în exploatarea cărbunelui din acest bazin etc.

În întreaga Vale a Jiului au luat ființă, pe lângă echipele de șoc, echipe de reconstrucție formate în special din tineri muncitori, care au intrat în mină pentru a contribui la mărirea producției de cărbune. Aceste echipe se formau de obicei din rîndurile tinerilor de pe întinsul regiunii. Ei plecau plini de entuziasm în Valea Jiului, alăturîndu-se minerilor pentru a da mai mult cărbune țării²⁹. Ținînd seama de lipsa brațelor de muncă în Valea Jiului, din inițiativa Comitetului Regional P.C.R. Valea Jiului au luat ființă în cadrul întreprinderilor industriale „brigăzi de reconstrucție”, care se deplasau periodic la minele de cărbuni, lucrau alături de mineri, contribuind prin aceasta la creșterea producției, cum era cazul muncitorilor din Călan, al ceferiștilor din Simeria și Deva, al metalurgiștilor din Hunedoara³⁰.

Bătălia producției putea fi câștigată numai prin ridicarea simțului de răspundere al fiecărui om al muncii, prin sădirea în conștiința lor a spiritului de sacrificiu, a voinței de a învinge greutățile perioadei de refacere și pe această cale întărirea *noii* democrații populare. Plină de patriotism este acțiunea întreprinsă de femeile din întreaga Vale a Jiului, care au instituit o zi pe săptămînă a producției, în care înlocuiau pe muncitorii de la suprafață, ca ei să poată lucra nemijlocit în minele de cărbuni³¹. Ceji mai buni muncitori, comuniști din organele de partid și organizațiile de masă, au cerut să reintre în producție, să coboare în mină și conducînd brigăzile de șoc, au constituit exemple vii de eroism în muncă³².

În urma acestor exemple, C.G.M. a luat măsuri de reducere, la minimum posibil, a numărului activiștilor sindicali cu sarcini organizatorice și culturale. Cuvîntul de ordine al sindicatelor era: „majoritatea membrilor comitetelor de întreprindere trebuie să intre în producție și acolo să dea exemplul de mărire a producției și de disciplină în muncă”³³.

²⁵ *Idem*, nr. 33 din 31 martie 1945.

²⁶ Arhiva C.C. al P.C.R., fond 1, dosar nr. 106, fila 85.

²⁷ Arhiva C.C. al P.C.R., fond 1, dosar nr. 106, fila 85.

²⁸ *Idem*, dosar nr. 71, fila 8.

²⁹ *Zori Noi*, nr. 16 din 14 februarie 1946.

³⁰ *Idem*, din 28 aprilie 1947.

³¹ *Idem*, din 11 iunie 1946.

³² Arhiva C.C. al P.C.R., fond 1, dosar nr. 16, fila 45.

³³ *Scinteia*, nr. 717 din 5 ianuarie 1947.

Din inițiativa organizațiilor de partid, în întreaga perioadă de refacere și reconstrucție a țării, au funcționat în Valea Jiului „echipe de voluntari” formate din funcționari, meseriași și tineret, care odată sau de două ori pe săptămână intrau în mină, contribuind astfel la creșterea producției. Așa, de exemplu, în luna iulie 1945 la Petrila două echipe a 40 de funcționari și meseriași au realizat prin muncă voluntară 170 tone, la Lonea trei echipe au realizat 310 tone; la Lupeni 120 muncitori de la suprafață, intrind în mină de trei ori pe săptămână, au realizat o producție de 600 tone; 200 de muncitori, 10 funcționari și 25 de tineri U.T.C.-iști de la atelierele centrale Petroșani au format echipe permanente, care, prin rotație, intrau zilnic în mină³⁴.

Cu toate greutățile mari de aprovizionare a sectorului carbonifer cu cele necesare, datorită efortului depus, voinței neînfrinte a minerilor de a vindeca rănilor războiului și a reface economia națională, producția în Valea Jiului a atins în 1946 cifra de 106.952 tone pe lună.

O importanță deosebită pentru desfășurarea operei de refacere a economiei naționale a avut reorganizarea Ministerului Industriei și Comerțului în urma legii votate de parlament la 5 aprilie 1947. Au fost luate o serie de alte măsuri, printre care subliniem: noua decizie de salarizare a muncitorilor, funcționarilor și personalului de serviciu, legea pentru înființarea oficiilor industriale, votată de parlament la 25 mai 1947³⁵. Toate unitățile de exploatare carboniferă fiind cuprinse într-un oficiu, acesta funcționa ca societate anonimă și era condus de un consiliu de administrație format din reprezentanți ai Ministerului Industriei și Comerțului și ai proprietarilor capitaliști, ministerul având rolul hotărâtor în conducere³⁶.

Întreaga activitate a oficiilor industriale se desfășura conform statutului aprobat de Ministerul Industriei și Comerțului. Atribuțiile mai importante ale oficiilor industriale erau: întocmirea propunerilor pentru alcătuirea programelor de producție; repartizarea materiei prime și a combustibilului pe ramuri și întreprinderi; repartizarea materiei finite; conducerea și controlarea procesului de producție; luarea măsurilor necesare în scopul raționalizării procesului de producție; întocmirea propunerilor pentru noile investiții, mărirea gradului de rentabilitate a unităților industriale³⁷. Prin crearea oficiilor industriale, guvernul democratic a putut interveni cu mai mare eficiență în domeniul producției industriale, întărind controlul și evidența statului asupra capitaliștilor.

Producția de cărbune în bazinul carbonifer Valea Jiului va continua să crească în toată perioada anului 1947 și mai ales după aplicarea complexului de măsuri economice luate de guvernul democratic în primăvara anului 1947.

M i n a	Total programat t.	Total realizat t.	Depășiri tone
Lupeni	50.400	52.260	1.860
Aninoasa	45.600	46.885	1.285
Petrila	45.600	46.026	426
Lonea	16.800	18.755	1.955
Total	158.400	163.926	5.526

³⁴ *Zori Noi*, nr. 84 din 14 august 1945.

³⁵ Legea nr. 89 pentru înființarea și funcționarea oficiilor industriale, în *Monitorul Oficial*, partea I, nr. 129 din 10 iunie 1947; vezi și *Scinteia*, nr. 830 din 26 mai 1947.

³⁶ *Dezvoltarea economică a României, 1944—1964*, București, 1964, p. 41.

³⁷ Decizia nr. 4890 a Ministerului Industriei și Comerțului, în *Monitorul Oficial*, partea I, nr. 229 din 4 octombrie 1947; vezi și *Dezvoltarea economiei României, 1944—1964*, București, 1964, p. 41.

În luna februarie 1947, cele patru centre din Valea Jiului realizează o producție cu mult mai mare decât în 1946, reușind să depășească cifrele programate³⁸.

În procesul de refacere a economiei naționale, organizațiile de partid și sindicale au desfășurat o intensă activitate de mobilizare a minerilor pentru exercitarea unui control riguros asupra producției. Comitetele de întreprindere care au luat ființă în condițiile reorganizării mișcării sindicale după 1 septembrie 1944 aveau să joace un rol de seamă în organizarea controlului muncitoresc.

Organul de presă central al partidului, „Scînteia“, în numărul său din 19 noiembrie 1944 precizează una din sarcinile principale ale comitetelor de fabrică, care „trebuie să ceară pretutindeni dreptul de a controla producția și a lua măsuri împotriva sabotajelor, aplicînd pe teren un strict control din partea muncitorilor organizați în sindicate“³⁹.

Comitetele de întreprindere ale minerilor din Valea Jiului au fost susținute în exercitarea controlului asupra producției de întreaga muncitorime din acest bazin carbonifer. În cadrul adunărilor generale ale sindicatelor se cerea cu hotărîre consiliilor de administrație să respecte legile statului democrat, să recunoască comitetele de întreprindere ca organ al controlului producției. În scurt timp, la toate întreprinderile miniere din Valea Jiului s-au creat, pe lângă comitetele sindicale, comisii speciale de producție, care aveau grijă ca producția minelor să se desfășoare fără întreruperi, vegheau asupra modului cum era folosit materialul lemnos, utilajele și aparatura tehnică. Conducerea întreprinderilor era obligată să rezolve, de comun acord cu comisiile de producție, toate problemele legate de activitatea minelor, angajarea și concedierea muncitorilor, problemele de salarizare, ajutoarele și concediile.

Însăși Direcția Minelor „Petroșani“, într-un raport confidențial din 16 decembrie 1944 către Direcția Generală a Minelor București, este nevoită să recunoască forța hotărîtoare a organizațiilor de partid și sindicat din Valea Jiului în asigurarea creșterii producției. Referindu-se la comisiile de control și perfecționare a producției, același raport relatează că „comisiunile au început să funcționeze și nu există nici o posibilitate de opunere față de ele, deoarece exact ca în cazul epurărilor, muncitorii sînt hotărîți să impună funcționarea lor cu forța“⁴⁰.

Cu toată împotrivirea forțelor reacționare, în ciuda sabotajului practicat de burghezie în toate sectoarele economiei naționale, clasa muncitoare a trecut cu hotărîre la aplicarea unor măsuri menite să pună capăt haosului economic, să întărească controlul muncitoresc, să asigure creșterea neîncetată a producției, îndepărtînd din întreprinderi elementele reacționare. Direcția Minelor din Petroșani, într-un raport din luna decembrie 1944 către Direcția Generală, este nevoită să recunoască: „toate măsurile luate de organizațiile muncitorești nu au fost ratificate de noi, dar aceasta nu a schimbat cu nimic situația de fapt, deoarece epurările s-au făcut (în unele cazuri chiar sub amenințarea aplicării forței), iar comisiile de perfecționare și control a producției funcționează, cu toate că în această privință nu a apărut încă nici o lege sau dispozițiune regulamentară“⁴¹.

Pe măsura întăririi forțelor democratice, conduse de P.C.R., controlul muncitoresc asupra producției s-a lărgit, cuprinzînd în ansamblu economia națională. Legea pentru organizarea controlului economic⁴² prevedea înființarea Direcției Generale a controlului economic în cadrul Ministerului Industriei și Comerțului, cu largi atribuțiuni în întreaga economie națională.

Noul organism al controlului muncitoresc de stat cuprindea un aparat central de conducere și coordonare, format din cei mai buni muncitori, bine verificați, cu multe calități politice și morale, și un aparat la nivelul întreprinderilor și al

³⁸ *Zori Noi* din 11 martie 1947.

³⁹ *Scînteia* nr. 59 din 18 noiembrie 1944.

⁴⁰ Arhivele Statului Petroșani, Societatea „Petroșani“ Direcția Minelor, dosar nr. 2/1944, fila 12—13.

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² *Monitorul Oficial*, partea I, nr. 159 din 15 iulie 1947, p. 6023—6025.

unităților capitaliste⁴³. Acest aparat s-a sprijinit în întreaga sa activitate pe comitetele de întreprindere, fără de care nu și-ar fi putut îndeplini atribuțiunile.

Caracteristic în exercitarea controlului muncitoresc în sectorul carbonifer, ca de altfel și în celelalte sectoare ale economiei naționale, este că inițiativa maselor populare se împletea cu exercitarea unui control muncitoresc de sus prin intermediul unor organe ale aparatului de stat. Eficacitatea acestui control va crește pe măsură înaintării forțelor revoluționare conduse de partidul comunist, în procesul de desăvârșire a revoluției burghezo-democratice.

Activitatea comitetelor sindicale din bazinul carbonifer Valea Jiului a fost multiplă și variată. Concentrându-și atenția asupra creșterii producției de cărbune, ele trebuiau să exercite în permanență un control asupra economatelor, să vegheze asupra aprovizionării minerilor cu cele necesare. Rezultatul cel mai important pe care l-au obținut comitetele de întreprindere în exercitarea controlului muncitoresc a fost faptul că acest control permanent a constituit o școală de conducere, de educare, de creștere a maturității politice a acestui important detașament al clasei muncitoare, în lupta sa împotriva sabotajului și exploatării capitaliste. În condițiile unei ascuțite lupte de clasă, din rindurile minerilor s-au format sute și mii de cadre valoroase, necesare trecerii la conducerea muncitorească, la construirea socialismului în patria noastră.

Sub aspect politic s-a realizat un lucru esențial, dacă privim controlul muncitoresc pe planul general al economiei naționale. P.C.R., antrenînd prin intermediul sindicatelor cele mai largi mase de oameni ai muncii în exercitarea controlului muncitoresc, a ridicat conștiința revoluționară a clasei muncitoare și a aliaților ei la necesitatea înțelegerii depline a preluării întregii puteri politice și economice din mâinile burgheziei, condiție fundamentală pentru schimbarea radicală a situației materiale și spirituale a celor ce muncesc.

Una din problemele complexe ale primei etape a revoluției populare a constituit-o atragerea și antrenarea specialiștilor la rezolvarea sarcinilor legate de reconstrucția țării. Geniul creator al clasei muncitoare a găsit zeci și sute de forme potrivite de atragere a intelectualității tehnice de partea poporului.

Una din formele mult folosite de comitetele de întreprindere din Valea Jiului (Lonea, Petrila, Petroșani) a fost „Antrenarea tehnicienilor și inginerilor pe scară largă în consfăturile de producție și în consiliile de producție”⁴⁴, unde puteau să-și aducă aportul în mărirea producției de cărbune. Rezultatul acestor consfătuiri l-a constituit faptul că s-au adus soluții practice în vederea măririi producției, iar experiența pozitivă a unor întreprinderi carbonifere a putut fi generalizată în întreg bazinul Văii Jiului. Din rapoartele comitetului de partid Valea Jiului reiese că în urma acestor consfătuiri „a crescut în concret situația producției la majoritatea minelor, iar organizațiile de partid au putut interveni mai eficace în rezolvarea sarcinilor întreprinderilor”⁴⁵.

Tot în scopul atragerii în producție a corpului tehnic superior au fost organizate la Petroșani în luna mai și septembrie 1946 consfătuiri de producție, unde s-a prelucrat, printre altele, problema inovațiilor, raționalizărilor și invențiilor, descoperirea de noi mijloace și resurse pentru mărirea producției. Un prim rezultat al acestor consfătuiri a fost deschiderea de noi fronturi de lucru la majoritatea minelor, iar în 1947 s-a dat în exploatare o nouă mină, cea de la Uricani⁴⁶.

Mergînd pe linia trasată de P.C.R., organizațiile sindicale au găsit formele concrete de atragere și folosire a corpului tehnic superior, dîndu-și seama că „fără cîștigarea oamenilor tehnici devotați poporului, fără respectarea capacităților lor puse în slujba producției, fără o atitudine disciplinată față de ei, producția nu poate fi organizată și mărită”⁴⁷.

⁴³ Arhiva C.C. U.G.S.R., U.P. 6, secția economică, fila 173.

⁴⁴ Arhiva C.C. al P.C.R., fond 1, dosar nr. 122, fila 150.

⁴⁵ Idem, dosar nr. 302, fila 131.

⁴⁶ *Zori Noi* din 8 decembrie 1947.

⁴⁷ *Viața Sindicală*, nr. 108, seria III din 12 ianuarie 1947.

Organizațiile de partid din Valea Jiului reușesc să trimită un număr mare de delegați din rîndurile corpului tehnic mediu și superior la lucrările celui de-al II-lea Congres al Uniunii Sindicatelor din industria minieră, ținut la Petroșani la 10 octombrie 1947. În rezoluția votată la acest congres se arată că detașamentul unit al minerilor și inginerilor se angajează ca pînă la sfîrșitul anului 1947 să ajungă la o producție de 8.000 tone cărbune pe zi. Această cifră a fost realizată și chiar depășite în luna noiembrie 1947, în unele zile atingîndu-se producția de 8.558 tone cărbune⁴⁸.

Față de elementele reacționare în rîndurile corpului tehnic mediu și superior, care erau legate prin mii de fire de interesele burgheziei, muncitorii mineri au luat atitudine îndepărtîndu-le din întreprinderi sau din conducerea Direcției Minelor „Petroșani“. Așa cum reiese din raportul prefectului județului Hunedoara înaintat Ministerului Afacerilor Interne în ziua de 20 noiembrie 1944, „600 muncitori mineri de la minele Lupeni s-au prezentat la Direcția minelor și au somat prin reprezentanții lor pe doi ingineri (Măru Olteanu și Arhip) să părăsească întreprinderea“⁴⁹, pentru faptele lor puse în slujba burgheziei. La Petroșani minerii, prin reprezentanții sindicatelor, au impus Direcției tot în această perioadă „plecarea din serviciu a acelor care au fost considerați drept elemente contrare intereselor muncitorești sau că au avut purtări nedemne în serviciu“⁵⁰. Forța unită a muncitorilor mineri și a intelectualității tehnice a făcut posibilă îndepărtarea din întreprinderi a acelor elemente, puține la număr, din rîndurile corpului tehnic, care s-au dovedit ostile intereselor clasei muncitoare și ale întregului popor muncitor în procesul refacerii economiei naționale.

Spiritul de inițiativă și forța creatoare a minerilor și inginerilor s-a concretizat mai ales în perfecționarea și recondiționarea uneltelor și aparatajului minier, ca o manifestare de cald patriotism, pusă în slujba operei de refacere a economiei naționale. La atelierele principale din Petroșani, muncitorii, pentru prima dată, au confecționat piese de schimb pentru perforatoarele de mină⁵¹. După mai multe încercări, un colectiv de ingineri din Petroșani a reușit să confecționeze noi materiale electrice — suporti izolatori — necesare motorului electric ce transporta pe mineri din subterană la flotație. Acest echipament electric era adus din Germania și, în noile condiții, lipsa lui ar fi amenințat închiderea mai multor mine de cărbuni⁵². Tot la atelierele centrale Petroșani s-au confecționat și folosit injectoarele cu păcură, necesare locomotivelor de mină Diesel⁵³. La Lupeni, un grup de muncitori și ingineri au refăcut întreaga instalație electrică din flotație.

Din inițiativa organizațiilor de partid, conducerea societății „Petroșani“ a fost obligată să ia legătura cu principalele întreprinderi industriale din țară (U. F. Reșița, I.A.R.-Brașov, Malaxa etc.) pentru recondiționarea aparatajului tehnic minier și confecționarea unor noi piese necesare perforatoarelor, pompelor de mină și altor utilaje.

În condiții extrem de grele, cînd lipsea în parte aparatura tehnică, hrana și îmbrăcămintea necesară muncitorilor mineri, au fost deschise cîmpuri noi la Lonea, Petrila, Lupeni și în alte centre miniere din Valea Jiului. Muncitorii mineri au folosit metode noi atît în fronturile de săpare, cît și la lucrările de susținere. Astfel, la lucrările de susținere s-au folosit, pe lîngă materialul lemnos, susținători de piatră și beton⁵⁴.

După 6 Martie 1945, paralel cu măsurile de democratizare a țării, cu legiferarea și desăvîrșirea reformei agrare, partidul și guvernul democrat au întreprins o se-

⁴⁸ *Zori Noi* din 8 decembrie 1947.

⁴⁹ Arhiva Statului Deva, fond Prefectura jud. Hunedoara, dosar nr. 19.584.

⁵⁰ Arhiva Statului Petroșani, fond Societatea „Petroșani“, Direcția Minelor — confidențiale, dosar nr. 2/1944, fila 26.

⁵¹ *Zori Noi*, nr. 100 din 22 septembrie 1945.

⁵² *Ibidem*.

⁵³ *Idem*, nr. 122 din 15 noiembrie 1945.

⁵⁴ *Miniera*, revistă tehnică și economică pentru industria minieră și chimico-metalurgică nr. 11—12, noiembrie și decembrie 1946, p. 68.

rie de acțiuni în vederea refacerii economiei naționale, cum au fost etatizarea B.N.R., crearea oficiilor industriale, reorganizarea M.I.C., reforma monetară din 1947, elaborarea unor programe de producție și altele. Înfăptuirea acestor măsuri de ordin economic și politic în prima etapă a revoluției, având un caracter anti-capitalist, nu putea să nu influențeze adânc conștiința maselor populare în ce privește atitudinea față de muncă, față de nevoile și aspirațiile patriei noastre. Oglindirea cea mai fidelă a schimbărilor ce s-au produs în conștiința maselor populare față de muncă s-a concretizat îndeosebi în perioada respectivă în organizarea de întreceri patriotice.

Existența unor echipe de șoc și a brigăzilor de reconstrucție ce au luat ființă în Valea Jiului, în prima etapă a revoluției, au constituit nucleul de organizare a întrecerilor patriotice în acest important bazin carbonifer. Ele încep să-și fixeze anumite obiective concrete în producție, se iau la întrecere pentru a realiza cea mai mare producție pe zi, săptămână, lună. Astfel, minerii din Lonea au luat inițiativa organizării unor întreceri patriotice în cadrul campaniei de realizări în cinstea zilei de 1 Mai 1945. Între muncitorii mineri din Petrila și Lupeni s-au organizat întreceri patriotice în tot cursul anului 1946, pentru realizarea unei producții de 5 tone de fiecare miner. Întrecerea a fost câștigată de muncitorii mineri din Petrila, care au reușit să depășească obiectivul stabilit în întrecerea patriotică⁵⁵.

În cinstea celui de-al II-lea Congres al Sindicatelor, care s-a ținut în noiembrie 1947, întrecerile patriotice au luat un avânt cu totul deosebit. Ele nu se mai limitau la cadrul strîmt al unor mine, echipe sau localități, ci au cuprins pe toți minerii din bazinul carbonifer Valea Jiului. Angajați în marea bătălie de ridicare a producției, minerii și-au fixat ca obiectiv în întrecerea patriotică realizarea a 8.000 tone cărbune pe zi în Valea Jiului⁵⁶. Ei au putut raporta cu mîndrie conducerii partidului îndeplinirea acestei sarcini patriotice. De altfel producția pe plan național în sectorul carbonifer s-a ridicat la sfîrșitul anului 1947 la 96,3% față de nivelul producției anului 1938⁵⁷.

Efortul minerilor, organizarea întrecerilor patriotice sînt cu atît mai importante, cu cît ele au apărut și s-au desfășurat în condiții materiale foarte grele, prin care trecea țara noastră. Și iată că minerii flămînzi au organizat întreceri patriotice și munci voluntare, cu scopul de a mări producția, fără să aștepte o recompensă. Acest eroism marchează începutul cotiturii spre o nouă atitudine față de muncă, spre organizarea muncii într-un chip nou.

*

Contribuția minerilor la opera de refacere a economiei naționale s-a dovedit a fi deosebit de importantă. Angajîndu-se în fața conducerii partidului comunist să mărească producția de cărbune necesară industriei și căilor ferate, minerii din Valea Jiului s-au situat tot timpul în primele rînduri ale clasei muncitoare, dînd dovadă de un înalt patriotism și spirit de sacrificiu în bătălia de refacere a economiei naționale.

Trecînd peste greutatea de tot felul, minerii din Valea Jiului au înscris o pagină de glorie în bătălia producției, convinși fiind de justetea politicii partidului comunist, care a sădit în conștiința lor entuziasmul clocotitor și hotărîrea nestrămutată de a scoate țara din ruină și haosul economic, rezultat al politicii trădătoare a forțelor reacționare din țara noastră.

⁵⁵ *Zori Noi* din 20 decembrie 1946.

⁵⁶ *Idem* din 3 decembrie 1947.

⁵⁷ *Dezvoltarea economică a României, 1944—1964*, București, 1964, p. 47.

Noile condiții social-politice create după 23 August 1944 au generat forme noi de activitate, care prin măreția și semnificația lor marchează începutul unei cotituri în lupta maselor populare spre zdrobirea definitivă a claselor exploatoare și construirea societății socialiste în România.

TROFIN HĂGAN

LA CONTRIBUTION DES MINEURS DE LA VALLÉE DE JIU POUR LE REDRESSEMENT DE L'ÉCONOMIE NATIONALE (1945—1947)

(Résumé)

La question du redressement de l'économie nationale dans les premières années après la deuxième guerre mondiale a constitué une des tâches essentielles pour les masses populaires de Roumanie. Le plan concret de redressement et de développement économique de la Roumanie a été élaboré par le P.C.R. à la Conférence du Parti, en octobre 1945. Après une analyse strictement scientifique de la situation économique, sous tous ses aspects, la Conférence Nationale du P.C.R. tire la conclusion que le redressement et le développement économique pourra se réaliser seulement en assurant un rôle de première importance à l'industrie lourde.

L'article présente l'activité des mineurs du bassin de la Vallée de Jiu, centre carbonifère de Roumanie.

Ayant à vaincre de grandes difficultés d'ordre matériel, l'insuffisance de l'alimentation, de logements, d'équipement, les mineurs de la Vallée de Jiu, à l'appel du P.C.R. pour assurer la production de charbon nécessaire à l'industrie et au chemins de fer ont fait maintes preuves d'héroïsme et de sacrifice dans la lutte pour l'accroissement de la production.

Dans les nouvelles conditions sociales-politiques les mineurs de la Vallée de Jiu ont commencé à former des brigades de choc et à organiser des émulations patriotiques, qui prirent une grande envergure pendant toute la période du redressement de l'économie nationale.

L'effort des mineurs de cette région carbonifère se reflète dans le niveau de la production réalisée. L'étude apporte de nombreuses données concernant l'accroissement de la production dans ce secteur dans la période 1945—1947.

L'existence d'une production accrue a mené à l'accélération du processus du redressement de l'économie nationale et a constitué le point de départ pour une nouvelle perspective du développement de la Roumanie.